

Valtuustoaloite: Lapsivaikutusten arvioinnin käyttöönottamiseksi ja kehittämiseksi

LAIHIAN KUNTA	
Saapunut	10.11.2025
LÄIDIL	2025-362
TOS	00-01-05

Jo näin valtuustokauden alussa olemme saaneet huomata, että meillä yhteinen tahtotila: tulevaisuustoiveikas kunta jokaiselle kuntalaiselle. Olemme tehneet merkittäviä päätöksiä ja uusia on takuulla vielä edessä. Harmillisen vähän päätöksissä ja perusteluissa on kuitenkin kuulunut lasten ääni – heidän, joille me tätä kuntaa rakennamme. Tiedämme, että asiaa on käsitelty jo edellisellä valtuustokaudella, mutta aloite on edelleen ajankohtainen. Ehkä jopa ajankohtaisempi kuin koskaan aiemmin. Lapsilla on oikeus kuulua ja meillä velvollisuus kuunnella. Onko meillä varaa olla kuuntelematta? Voimmeko sanoa johtavamme ja tekevämme päätöksiä tiedolla, jos emme edes kysy vaan oletamme?

Taustaa

YK:n lapsen oikeuksien sopimus on Suomessa voimassa lain tasoisena. Maailman laajimmin ratifioitu ihmisoikeussopimus velvoittaa myös Laihian kuntaa edistämään lapsen oikeuksien toteutumista.

Kunnan velvollisuudet

Päätöksenteossa on johdonmukaisesti huomioitava lapsenoikeusnäkökulma. Näin saadaan tietoa, millaisia hyötyjä tai haittoja erilaisilla lapsiin kohdistuvilla päätöksillä saadaan aikaan.

Lapsivaikutusten arviointi on lapsiin kohdistuvien vaikutusten ennakkointia ja seurantaa sekä väline YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen edellyttämään lapsen edun harkintaan. Lapsen edulla tarkoitetaan lapsen kaikkien oikeuksien mahdollisimman täysimääräistä toteutumista.

Hyödyt

- Huolellinen lapsivaikutusten arviointi mahdollistaa tietoon perustuvan harkinnan ja päätöksenteon.
- Se osoittaa esimerkiksi:
 - Millaisen tiedon, harkinnan ja valintojen perusteella esitykseen on päädytty
 - Miten eri lapsiryhmät on huomioitu
 - Miten mahdollisia negatiivisia vaikutuksia aiotaan seurata ja millaisin keinoin niitä voidaan lieventää

Lapsivaikutusten tunnistaminen päätöksenteon eri vaiheissa

Lapsivaikutuksia on arvioitava ennakkoon, kun päätöstä vasta valmistellaan, ja seurannan yhteydessä, kun arvioidaan tehtyä päätöstä tai toiminnan kehittämistä. Lapsiin kohdistuvat vaikutukset tulee tunnistaa paitsi lapsiin suoraan liittyvissä kysymyksissä myös kaikkiin väestöryhmiin kohdistuvissa päätöksissä. Erilaisten lapsiryhmien tarpeet on myös tunnistettava ja erityistä huomiota kiinnitettävä haavoittuvassa asemassa tai syrjinnän vaarassa oleviin lapsiin. Päätöksiä, joilla näiden ryhmien asemaa hankaloitetaan entisestään, on vältettävä.

Lapsivaikutusten arvioinnin osaamisen lisääminen

Lisäksi on tärkeää vahvistaa niin viranhaltijoiden kuin päättäjien ymmärrystä lapsen oikeuksista sekä siitä, miten lapsivaikutusten arviointia käytännössä tehdään. Esimerkiksi Kansallisen lapsistrategian [Lapsen oikeudet – Työkaluina lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi -koulutusta](#) voi hyödyntää osaamisen kehittämisessä.

Me allekirjoittaneet valtuutetut ehdotamme, että lapsivaikutusten arviointi otetaan käyttöön ja sitä kehitetään Laihian kunnassa systemaattisesti kaikessa päätöksenteossa, jolla on merkittäviä vaikutuksia lapsiin ja nuoriin. Olemme valmiita tukemaan tiedonhankinnassa sekä etsimään keinoja, joilla lapsivaikutusten arviointi olisi mahdollista ottaa käyttöön tämänhetkisillä resursseilla.

Jonna Lemmetti

Jukka Harju / varajäsen
Vilho Tekoniemi

Miia Penttilä

Jenna Pääskynen